

[Løse.]

siges, og saadan opfattes det ogsaa andre Steder, og det er givet, at disse Udtalelser af den højtærede Statsminister bestyrker den Opfattelse, at Sukkerroedyrkerne i Virkeligheden har et storstilet Monopol. Det kaster jo en vis Glans over Regeringen, naar den laver saadanne udmærkede Foranstaltninger — det er nødvendigt en Gang imellem at holde Forgyldningen ved lige, og det gør man saa paa den Maade. Men man kan ogsaa udtrykke det paa en anden Maade; man kan sige, at uden en Sukkerlov vilde Sukkerroedyrkingen være en Umulighed under de nuværende Prisorhold, og dette vilde ramme mange i dette Land, men først og fremmest vilde det ramme de 15—16—17 000 Arbejdere, der er beskæftigede ved Oparbejdning af Roerne til Sukker. Ogsaa disse Arbejdere er jo beskyttede paa en virkningsfuld Maade gennem Ordningen, og det maa man ikke glemme, naar man taler om, at Landbruget har en vis Beskyttelse paa dette bestemte Omraade. Landarbejderne og Arbejderne i det hele taget har en indirekte Fordel af Sukkerordningen; det hævdes fra visse Sider, at man netop har benyttet Sukkerroeorrdningen til at hæve Lønningerne for almindelige Landbrugsarbejdere, og det er der vist noget om. Arbejderne har maaske til syvende og sidst haft større Fordel af denne Ordning end de, der dyrker Sukkerroerne. Dette Forhold synes jeg ogsaa, der er Grund til at se lidt paa.

Om Sukkerprisen hører man jo ofte, ogsaa fra denne Talerstol, at det er ganske urimeligt, at vi har den Sukkerpris, som vi ad kunstig Vej har fastsat. Men ser vi paa de statistiske Meddelelser og navnlig Meddelelse Nr. 50 fra Landøkonomisk Driftsbureau, viser det sig, at naar Sukkerprisen i Aarene 1909—1914 sættes til 100, var den i 1937—38 kun 119, og naar man nu ved, at Udgifterne paa alle Omraader — ikke alene de direkte Arbejdsomkostninger, men ogsaa Udgifterne til Materiel og meget andet — er steget i langt stærkere Grad, vil man kunne skønne, at den Fordel, der direkte har været ved at dyrke Sukkerroer, ikke er saa overvældende. Naar det i det hele taget er muligt at arbejde under den nuværende Ordning, skyldes det i særlig Grad den Omstændighed, at Dyrkerne gennem et dygtigt og intensivt Arbejde har kunnet hæve Roeddyttet til ret betydelige Højder. Det viser sig da ogsaa, at saa snart Roeddyttet gaar ned, er Rentabiliteten af Sukkerroedyrkingen meget omtvistelig. Jeg skal i saa Henseende henvisse til det meget daar-

lige Aar 1934, da Udbyttet var ringe, af hvilken Grund der maatte træffes ekstraordinære Foranstaltninger for at komme Dyrkerne til Hjælp. Heller ikke i Aar har Forholdene været helt gode, og den højtærede Handelsminister oplyste jo i sin Fremsættelse, at Fabrikkerne havde meddelt, at den Efterbetaling paa 30 Øre, som Dyrkerne skulde have ud over de 2 Kr. 20 Øre, kunde ikke ydes dem i fuld Udstrækning, og at Grunden hertil var den, at Sukkerindholdet i Roerne har været forholdsvis ringe; derfor er Resultatet af Produktionen blevet meget beskedent. Nu kan man jo sige, og det blev ogsaa sagt af den højtærede Handelsminister, at der var ikke givet Dyrkerne Sikkerhed for denne Efterbetaling af 30 Øre; de skal kun have den, for saa vidt Oparbejdningen af Roerne giver Fabrikkerne Mulighed for at betale dette Beløb, men deroverfor kan man jo med nogen Grund hævde, at naar man ved Loven i Fjor fastsatte 2 Kr. 20 Øre plus de 30 Øre, var det under Hensyn til den Stigning i Arbejdsomkostningerne, der havde fundet Sted; saa vidt jeg forstaa, skulde de 2 Kr. 50 Øre ydes Dyrkerne, for at de kunde blive holdt skadesløse for den Merudgift, de havde haft. Og naar dette er Tilfældet, vil man forstaa, at Dyrkerne er skuffede, naar de nu faar at vide, at de ikke kan faa mere end Halvdelen af denne Efterbetaling, idet Fabrikkerne anslaa Efterbetalingen til at skulle ligge mellem 10 og 20 Øre pr. Dobbeltcentner. Hvis vi tager et Middeltal og siger, at der tænkes paa 15 Øre, kommer der altsaa til at mangle 15 Øre i de 2 Kr. 50 Øre, som Dyrkerne har i alt Fald et moralsk Krav paa; det er et Minus, der betyder ikke saa ganske lidt; det vil forrykke Forholdet mellem Indtægter og Udgifter meget betydeligt, saa at man maa regne med, at en Del af Dyrkerne vil miste et ikke ringe Beløb, naturligvis varierende efter Arealets og Udbyttets Størrelse.

Nu er der imidlertid i Tidens Løb arbejdet en Sukkerfond, hvori findes ca. 5 Mill. Kr., og Meningen med denne Fond er, som der ogsaa blev gjort Rede for ved Lovforslagets Fremsættelse, at yde Tilskud til Eksporten. Under gode Dyrkningsforhold er Udbyttet for stort til, at Sukkeret kan finde fuld Anvendelse her i Landet; der maa eksporteres en Del, og det kan ikke ske uden Tab, og derfor har man en Stødpude i en saadan Fond. Nu er Spørgsmaalet, om dette Beløb er særdeles rigeligt i dette Øjemed, saa man kunde gøre Anvendelse af det paa anden Maade, eller det er saa ringe, at man ikke tør gøre Indgreb i disse Midler.